

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2020. június 25.*

„Fellebbezés – Az Európai Unió Műholdközpontjának (Satcen) személyi állománya – A Satcen szerződéses alkalmazottja – Lelki zaklatás miatti panaszok – Igazgatási vizsgálat – Segítségnyújtás iránti kérelem – Az alkalmazott felfüggesztése – Fegyelmi eljárás – Az alkalmazott hivatalvesztése – A Satcen fellebbezési tanácsa – A Satcen személyi állományával kapcsolatos jogviták elbírálására vonatkozó kizárólagos hatáskörrel való felruházás – Megsemmisítés iránti kereset – Az EUMSZ 263. cikk első és ötödik bekezdése – Kártérítési kereset – EUMSZ 268. cikk – Az uniós bíróság hatásköre – Elfogadhatóság – Megtámadható jogi aktusok – A jogvita szerződéses jellege – EUMSZ 272. és EUMSZ 274. cikk – Hatékony bírói jogvédelem – Az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata – Az EUMSZ 275. cikk első bekezdése – Az egyenlő bánásmód elve – A Törvényszék indokolási kötelezettsége – A tények és bizonyítékok elferdítése – Védelemhez való jog – A megfelelő ügyintézés elve”

A C-14/19. P. sz. ügyben,

az **Európai Unió Műholdközpontja (Satcen)** (képviseli: A. Guillerme avocate)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2019. január 10-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a többi fél az eljárásban:

KF (képviselik: N. Macaulay barrister és A. Kunst Rechtsanwältin)

felperes az elsőfokú eljárásban,

az **Európai Unió Tanácsa** (képviselik: M. Bauer és A. Vitro, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó fél az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Arabadjiev tanácselnök (előadó), P. G. Xuereb és T. von Danwitz bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: M. Longar tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. december 4-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: angol.

a főtanácsnok indítványának a 2020. március 19-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezésével az Európai Unió Műholdközpontja (Satcen) az Európai Unió Törvényszéke 2018. október 25-i KF kontra Satcen ítéletének (T-286/15, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2018:718) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék részben helyt adott a KF által benyújtott keresetnek, amennyiben egyrészt megsemmisítette a Satcen igazgatójának két, KF-et felfüggesztő, illetve annak hivatalvesztését kimondó határozatát, valamint a Satcen fellebbezési tanácsa által ugyanezen jogvitában hozott határozatot, másrészt pedig a Satcent a KF-et ért nem vagyoni kár megtérítése címén 10 000 euró megfizetésére kötelezte.

Jogi háttér

- 2 A Nyugat-európai Unió (NYEU) miniszteri tanácsa 1991. június 27-én a NYEU keretében történő üregyütműködésről szóló, 1990. december 10-i határozata alapján elfogadta a műholdas adatok felhasználási központjának létrehozásáról szóló határozatot.
- 3 A NYEU miniszteri tanácsa a 2000. november 13-i marseilles-i (Franciaország) nyilatkozatában az Európai Unió Tanácsának 2000. november 10-i, arra vonatkozó elvi megállapodására hivatkozott, hogy európai uniós ügynökség formájában hozzanak létre egy olyan műholdközpontot, amely magában foglalja a NYEU keretében felállított műholdközpont releváns elemeit.
- 4 A Satcent az Európai Unió Műholdközpontjának felállításáról szóló, 2001. július 20-i 2001/555/KKBP tanácsi együttes fellépéssel (HL 2001. L 200., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 1. kötet, 187. o.) hozták létre, és 2002. január 1-jén kezdte meg működését.

A 2014/401/KKBP határozat

- 5 Az Európai Unió Műholdközpontjáról és az Európai Unió Műholdközpontjának felállításáról szóló 2001/555 együttes fellépés hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. június 26-i 2014/401/KKBP tanácsi határozat (HL 2014. L 188., 73. o.) 2. cikkének (1) és (3) bekezdése kimondja, hogy a Satcen alapvető feladatai abban állnak, hogy a Tanács vagy az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője kérésére, releváns üresközök és kiegészítő adatok – többek között műholdas és légi felvételek – felhasználásával készült termékek és szolgáltatások, valamint kapcsolódó szolgáltatások biztosításával támogatja az Unió döntési mechanizmusát és tevékenységeit a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP), és különösen a közös biztonság- és védelmi politika (KBVP) területén, az Unió válságkezelési misszióit és műveleteit is beleértve.
- 6 A 2014/401 határozat 7. cikkének (3) bekezdése értelmében a Satcen igazgatója e szervezet törvényes képviselője. E határozat 7. cikkének (4) bekezdése és (6) bekezdése második albekezdésének e) pontja értelmében ezen igazgató feladata egyfelől a Satcen személyi állománya további tagjainak felvétele, másfelől pedig hatáskörrel rendelkezik az e személyi állományt érintő valamennyi kérdésben.
- 7 A 2014/401 határozat 8. cikke előírja:

„(1) A SATCEN személyzete, beleértve az igazgatót is, a tagállamok állampolgárainak lehető legszélesebb köréből kiválasztott szerződéses alkalmazottakból és kirendelt szakértőkből áll.

(2) A szerződéses alkalmazottakat az igazgató érdemeik alapján, tisztességes és átlátható pályázati eljárásokon keresztül nevezi ki.

[...]

(5) A SATCEN személyzeti szabályzatát az igazgató javaslata alapján az igazgatótanács készíti el és a Tanács fogadja el.

[...]”

A Satcen személyzeti szabályzata

- 8 Az Európai Unió Műholdközpontjának személyzeti szabályzatáról szóló, 2009. szeptember 14-i 2009/747/KKBP határozatával (HL 2009. L 276., 1. o.) a Tanács elfogadta az Európai Unió Műholdközpontjának személyzeti szabályzatát (a továbbiakban: a Satcen személyzeti szabályzata), amely szabályzat „Valamennyi alkalmazottra vonatkozó rendelkezések” című 2. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az alkalmazottak az igazgató felügyelete alá tartoznak, akivel szemben feladataik teljesítéséért felelősek, és vállalják, hogy azokat a lehető legnagyobb gondossággal és lelkiismeretességgel látják el.”

- 9 A Satcen személyzeti szabályzatának 27. cikke szerint:

„(1) Az az alkalmazott vagy volt alkalmazott, aki a személyzeti szabályzat szerinti kötelezettségeit szándékosan vagy gondatlanságból megsérti, fegyelmi intézkedéssel sújtható.

(2) Amennyiben az igazgató tudomására jut, hogy bizonyíthatóan az (1) bekezdés szerinti kötelezettségszegés történt, a kötelezettségszegés megtörténtének ellenőrzése céljából igazgatási vizsgálatot indíthat.

(3) A fegyelmi szabályokat, eljárásokat és intézkedéseket, valamint az igazgatási vizsgálatokra vonatkozó szabályokat a IX. melléklet határozza meg.”

- 10 A Satcen személyzeti szabályzatának „Fellebbezések” című 28. cikke e személyzeti szabályzatnak a „Fellebbezés és fellebbezési tanács” című VIII. fejezetében szerepel. E cikk a következőképpen szól:

„(1) Minden személy, akire e személyzeti szabályzat vonatkozik, kérelmet nyújthat be az igazgatóhoz, hogy vele kapcsolatban az e személyzeti szabályzat hatálya alá tartozó ügyekben döntést hozzon. Az igazgatónak a kérelem keltétől számított két hónapon belül értesítenie kell az érintettet a megindokolt döntésről. Amennyiben ezen időszak végén a kérelemre nem érkezik válasz, ezt úgy kell tekinteni, mint a kérelemre adott elutasító választ [helyesen: ezt hallgatólagos elutasító határozatnak kell tekinteni], amely ellen a következő bekezdéseknek megfelelően panasszal lehet élni.

(2) Minden személy, akire e személyzeti szabályzat vonatkozik, panasszal élhet az igazgatónál az őt hátrányosan érintő intézkedések ellen akkor, ha az igazgató határozatot hozott, vagy pedig akkor, ha az igazgató a személyzeti szabályzat által előírt intézkedés meghozatalát elmulasztotta. A panaszt három hónapon belül kell benyújtani. [...]

[...]

(5) Amennyiben az alkalmazottak az első fórum (belső igazgatási fellebbezés) lehetőségeit kimerítették, az ügy eldöntése érdekében jogukban áll a [Satcen] fellebbezési tanácsához fordulni.

E testület összetételét, működését és egyedi eljárásait a X. melléklet határozza meg.

6. A fellebbezési tanács határozatai mindkét félre nézve kötelezők. A határozatok ellen fellebbezésnek helye nincs. A fellebbezési tanács a következőképpen járhat el:

- a) a kifogásolt határozatokat megsemmisítheti vagy megerősítheti;
- b) egyébiránt elrendelheti, hogy a [Satcen] térítse meg minden olyan anyagi kárt, amelyet az alkalmazott a megsemmisített határozat hatálybalépésének napjától kezdődően szenvedett el;
- c) határozhat továbbá úgy, hogy a [Satcen] a fellebbezési tanács által meghatározandó összeghatárok között térítse meg a panaszos igazolt költségeit, valamint a meghallgatott tanúk utazási költségeit és napidíját. Ezeket a költségeket e személyzeti szabályzat 18. cikke és VII. melléklete alapján kell kiszámítani.”

11 A Satcen személyzeti szabályzata IX. melléklete 1. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Amennyiben a belső vizsgálat egy jelenlegi vagy volt alkalmazott személyes érintettségének lehetőségét tárja fel, az érintett személyt erről haladéktalanul értesítik, feltéve, hogy ez nem érinti hátrányosan a vizsgálatot. Az alkalmazottra név szerint vonatkozó következtetések semmilyen körülmények között nem vonhatók le akkor, ha a vizsgálatot úgy zárták le, hogy az alkalmazott nem kapott lehetőséget az őt érintő tényekkel kapcsolatos észrevételeinek megtételére. A következtetéseknek utalniuk kell ezekre az észrevételekre.”

12 E személyzeti szabályzat IX. mellékletének 2. cikke rögzíti:

„Az érintett alkalmazott valamennyi, a vizsgálati anyagban található bizonyítékról történő értesítését követően, valamint az érintett alkalmazott meghallgatása után, a vizsgálati jelentés alapján az igazgató:

[...]

- c) a személyzeti szabályzat 27. cikke szerinti kötelezettségszegés esetén:
 - i. az e melléklet 4. szakaszában meghatározott fegyelmi eljárás megindításáról határozhat; vagy
 - ii. úgy határozhat, hogy a fegyelmi tanács előtt indít fegyelmi eljárást.”

13 Az említett személyzeti szabályzat X. mellékletének 1. pontja az alábbiak szerint rendelkezik:

„A fellebbezési tanács hatásköre a személyzeti szabályzat vagy a személyzeti szabályzat 7. cikkében előírt szerződések megsértéséből eredő vitás kérdések rendezésére terjed ki. E célból a fellebbezési tanács hatáskörrel rendelkezik a jelenlegi vagy korábbi alkalmazottak, azok örökösei és/vagy képviselői által az igazgató valamely határozata ellen benyújtott fellebbezések vonatkozásában.”

14 Ugyanezen személyzeti szabályzat X. melléklete 4. pontjának b) alpontja arról rendelkezik, hogy „[a fellebbezési tanács előtt a] fellebbezőnek a kifogásolt határozatról szóló értesítéstől [...] számított húsz nap áll rendelkezésére ahhoz, hogy a fellebbezési tanácshoz az ilyen határozat visszavonására vagy módosítására irányuló írásbeli kérelmet nyújtson be”, valamint hogy „[a] kérelmet a [Satcen] igazgatási és személyzeti osztálya vezetőjének kell címezni, aki ennek kézhezvételét visszaigazolja, és kezdeményezi a fellebbezési tanács összehívására irányuló eljárását”.

15 A Satcen személyzeti szabályzata X. melléklete 2. pontjának a), b), d) és e) alpontja szerint a fellebbezési tanács egy elnökből és két tagból áll, akiket a Satcen igazgatótanácsa nevez ki két évre a Satcen alkalmazottaitól eltérő személyek közül, és akik feladataik ellátása során teljesen függetlenek, továbbá a fellebbezési tanács elnökének és tagjainak díjazását a Satcen igazgatótanácsa határozza meg.

A jogvita előzményei

- 16 A jogvita előzményeit a megtámadott ítélet 17–46. pontja mutatta be. A jelen eljárás szempontjából a tényállás a következőképpen foglalható össze.
- 17 KF-et a Satcen szerződéses alkalmazottként vette fel, hogy 2009. augusztus 1-jétől kezdődően ellássa a Satcen igazgatási osztálya vezetőjének munkakörét.
- 18 A 2010. és 2011. évre vonatkozó értékelések keretében a Satcen igazgatóhelyettese ezen igazgatási osztályon belül az emberi kapcsolatok vonatkozásában visszasságokat tárt fel, ami ahhoz vezetett, hogy KF a 2010. évre vonatkozóan a legalacsonyabb pontszámot kapta. KF az általa vitatott minden egyes értékelés keretében megtehetette észrevételeit.
- 19 A 2012. október 17-i belső feljegyzésében a megfelelő értékelési időszakra vonatkozó értékelés keretében a Satcen igazgatója megbízta igazgatóhelyettesét azzal, hogy gyűjtsön információkat a személyi állomány körében a Satcenen belül érvényesülő életviteli készségek és emberi kapcsolatok vonatkozásában. A Satcen igazgatója e feljegyzésben jelezte, hogy különös figyelmet kell fordítani a vezetői feladatokat ellátó alkalmazottak, különösen az osztályvezetők helyzetére, adott esetben azonosítva ezen alkalmazottak csapatán belül a pszichológiai nyomás vagy zaklatás lehetséges eseteit.
- 20 2012. november 14-én tizenkét alkalmazott panaszt intézett a Satcen igazgatójához és igazgatóhelyetteséhez, amelyben jelezték, hogy „több mint három éve nehéz helyzetben vannak a szakmai tevékenységük szokásos végzése során”, és rámutattak, hogy e helyzet „az igazgatási osztály vezetőjének, [KF-nek a] magatartásából ered”.
- 21 2013 elején a Satcen igazgatóhelyettese a 2012. október 17-i belső feljegyzés alapján kérdőívet intézett a Satcen különböző osztályokhoz tartozó 40 alkalmazottjához, amelyben feleletválasztós kérdések útján az osztályvezetőkkel fennálló emberi kapcsolatok értékelésére kérte őket. A Satcen igazgatóhelyettese 2013. március 7-i belső feljegyzésével tájékoztatta az igazgatót arról, hogy az e kérdőívre adott válaszokra tekintettel „egyértelműen kitűnik, hogy az igazgatási osztály vezetőjével [KF] kapcsolatban valós, emberi kapcsolatokat érintő probléma áll fenn, figyelembe véve az igazgatási osztály személyi állománya által adott, általában kedvezőtlen válaszokat.”
- 22 A Satcen igazgatója a másnap készített belső feljegyzésével a Satcen személyzeti szabályzatának 27. cikke alapján arra kérte az igazgatóhelyetteset, hogy indítson igazgatási vizsgálatot KF-fel szemben.
- 23 Az igazgatási vizsgálat abban állt, hogy 2013. június 12-én feleletválasztós kérdőívet küldtek a Satcen 24 alkalmazottja részére annak meghatározása céljából, hogy észlelték-e KF bizonyos fajta magatartásait, és tapasztalták-e saját magukon vagy észrevették-e kollégáikon e magatartások következményeit. E kérdőív arra is felhívta a megkérdezett alkalmazottakat, hogy írják le a válaszaikat alátámasztó tanúvallomásukat, vagy szolgáltatassanak azokra vonatkozóan bármely bizonyítékot. Az így megkérdezett 24 alkalmazott közül 18 válaszolt.
- 24 Ugyanakkor a 2012. évre vonatkozó értékelését követően, amelynek végén az általános teljesítményét ismét elégtelennek találták, KF a 2013. március 20-i levelében egyrészt vitatta ezt az értékelést, másrészt pedig kérte a Satcen igazgatóját, hogy tegye meg a zaklatási helyzet megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket, amelynek – megítélése szerint – saját maga az áldozata.
- 25 Július 2-án a Satcen igazgatóhelyettese lezárta az általa folytatott vizsgálatot, és megállapította, hogy a KF-nek felrótt tények bizonyítottak. Az igazgatóhelyettes által készített vizsgálati jelentés szerint az érintett „olyan szándékos, ismétlődő, tartós vagy rendszeres magatartást tanúsított, amely az érintett személyek lejáratására vagy lealacsonyítására irányult”, „a [KF]-nek tulajdonított e magatartásokat megerősítették, továbbá azok jellegére, gyakoriságára és a személyi állomány egyes tagjaira gyakorolt hatásukra tekintettel azok a lelki zaklatás jellemzőit mutatják”.

- 26 Másnap a Satcen igazgatója elektronikus levélben, amelyhez mellékletei nélkül csatolta az igazgatóhelyettes vizsgálati jelentését, tájékoztatta KF-et e jelentés következtetéseiről. Ezen elektronikus levélben továbbá az érintettet a Satcen személyzeti szabályzata IX. mellékletének 2. cikkében előírt eljárás lefolytatása céljából 2013. július 5-én tartandó megbeszélésre hívta.
- 27 A Satcen igazgatója a 2013. július 5-i határozatban rögzítette, hogy az igazgatóhelyettes az általa folytatott vizsgálatot követően arra a következtetésre jutott, hogy a KF-nek felrótt magatartásokat megerősítették, és azok lelki zaklatást valósítanak meg. E következtetés alapján és KF ugyanezen a napon történő meghallgatását követően egyrészt úgy határozott, hogy fegyelmi eljárást indít az érintettel szemben (a továbbiakban: fegyelmi eljárás megindítását elrendelő határozat), másrészt pedig, hogy KF-et felfüggeszti tisztségéből azzal, hogy díjazását továbbra is megkapja (a továbbiakban: felfüggesztést elrendelő határozat).
- 28 2013. augusztus 23-án a Satcen igazgatója határozott a fegyelmi tanács összetételéről, és erről tájékoztatta KF-et.
- 29 2013. augusztus 28-án KF igazgatási panaszt nyújtott be a Satcen igazgatójához többek között a fegyelmi eljárás megindítását elrendelő határozattal, a felfüggesztést elrendelő határozattal, és azon határozattal szemben, amelyben az hallgatólagosan elutasította az álláspontja szerint őt ért lelki zaklatás miatt előterjesztett, segítségnyújtás iránti kérelmét. A 2013. október 4-i határozattal ezen igazgató e panaszt teljes egészében elutasította. December 2-án KF ez utóbbi határozatot megtámadta a fellebbezési tanács előtt.
- 30 2013. szeptember 11-én véglegesen határoztak a fegyelmi tanács összetételéről.
- 31 2013. október 25-én a Satcen igazgatója benyújtott a fegyelmi tanácsnak egy jelentést, amelyet a Satcen személyzeti szabályzata IX. mellékletének 10. cikkével összhangban KF-nek is átadott.
- 32 A fegyelmi tanács elnöke 2013. november 28-i levelével tájékoztatta KF-et, hogy a fegyelmi tanács előtti meghallgatására 2014. január 13-án vagy 14-én kerül sor. E levélben azt is kérte tőle, hogy legalább egy héttel a meghallgatása előtt küldje meg írásbeli észrevételeit a fegyelmi tanács részére. Mivel a fegyelmi tanács elnöke elutasította KF arra irányuló kérelmét, hogy a számára így előírt határidő rövidege miatt halasszák el a meghallgatását, az érintett 2013. december 21-én benyújtotta írásbeli észrevételeit.
- 33 A 2014. január 13-án megtartott meghallgatást követően a fegyelmi tanács február 4-én indokolással ellátott véleményt bocsátott ki, amelynek értelmében egyrésztől egyhangúlag megállapította, hogy KF nem tartotta tiszteletben szakmai kötelezettségeit, másrésztől pedig azt javasolta, hogy legalább kettővel alacsonyabb fizetési fokozatba sorolják annak érdekében, hogy a továbbiakban ne tölthessen be vezetői felelősséggel járó munkakört.
- 34 KF 2014. február 25-i meghallgatását követően a Satcen igazgatója február 28-i határozatával fegyelmi okból kimondta a hivatalvesztését (a továbbiakban: hivatalvesztést kimondó határozat), amely határozatnak a meghozatalának időpontjától számított egy hónap elteltével kellett hatályba lépnie.
- 35 A hivatalvesztést kimondó határozat ellen KF 2014. április 17-én igazgatási panaszt terjesztett elő, amelyet a Satcen igazgatójának június 4-i határozata elutasított. 2014. június 12-én KF a fellebbezési tanács előtt vitatta a hivatalvesztést kimondó határozatot.
- 36 2015. január 26-i határozatával (a továbbiakban: a fellebbezési tanács határozata), amelyet március 23-án közöltek KF-fel, a fellebbezési tanács egyrészt elutasította KF-nek a fegyelmi eljárás megindítását elrendelő határozat és a felfüggesztést elrendelő határozat megsemmisítése iránti, a jelen ítélet 29. pontjában említett 2013. december 2-i kérelmében előterjesztett kérelmeit, másrészt pedig

elutasította az érintett által a hivatalvesztést kimondó határozattal szemben felhozott valamennyi jogalapot, ez utóbbi határozatot azonban részben megsemmisítette, mivel a hatálybalépésének időpontja tévesen került megállapításra.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 37 A Törvényszék Hivatalához 2015. május 28-én benyújtott keresetlevelével KF keresetet indított, amelynek tárgyát egyrészt a segítségnyújtás iránti kérelmét elutasító állítólagos hallgatóságos határozat, a fegyelmi eljárás megindítását elrendelő határozat, a felfüggesztést elrendelő határozat, a hivatalvesztést kimondó határozat, a segítségnyújtás iránti kérelmét elutasító állítólagos hallgatóságos határozattal szemben benyújtott panaszát elutasító határozat és a fellebbezési tanács határozata (a továbbiakban: vitatott határozatok) megsemmisítése iránt az EUMSZ 263. cikk alapján benyújtott kérelem, másrészt pedig az EUMSZ 268. cikk alapján benyújtott azon kérelem képezte, hogy a Törvényszék kötelezze a Satcent arra, hogy az őt ért vagyoni kár megtérítése címén fizesse meg számára a ki nem fizetett illetményeknek megfelelő összeget, az őt ért nem vagyoni kár megtérítése címén pedig 500 000 eurót.
- 38 Keresetének alátámasztására KF többek között arra hivatkozott, hogy először is a Satcen szervei által hozott határozatok a Törvényszék által az EUMSZ 263. cikk alapján végzett jogszerűségi vizsgálat tárgyát képezhetik, mivel valamely uniós hivataltól származó, tisztán személyzeti igazgatási aktusokról van szó, ellenkező esetben ezen aktusok az Unió alapelveit megsértve kikerülnének a bírósági felülvizsgálat alól, a fellebbezési tanács általi vizsgálat ugyanis nem feleltethető meg a bírósági felülvizsgálatnak.
- 39 Ezt követően a segítségnyújtás iránti kérelmét elutasító határozat, a fegyelmi eljárás megindítását elrendelő határozat, a felfüggesztést elrendelő határozat és a hivatalvesztést kimondó határozat megsemmisítése iránti kérelmeinek alátámasztása érdekében KF többek között a megfelelő ügyintézés elvének, a pártatlanság elvének és a védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének megsértésére alapított jogalapokra hivatkozott.
- 40 Végül a fellebbezési tanács határozatának megsemmisítése iránti kérelmének alátámasztása érdekében KF arra hivatkozott, hogy megsértették a hatékony jogorvoslathoz való jogát többek között a fellebbezési tanács összetétele miatt, amely nem felelt meg a független és pártatlan bíróság kritériumainak. Ezenkívül KF az EUMSZ 277. cikk alapján jogellenességi kifogást terjesztett elő a Satcen személyzeti szabályzata 28. cikkének (6) bekezdése vonatkozásában lényegében azzal az indokkal, hogy e rendelkezés a fellebbezési tanácsot teszi meg a Satcen igazgatója által hozott határozatok jogszerűségének vizsgálatára hatáskörrel rendelkező egyetlen fórumnak, és ezáltal e határozatokat bármiféle bírósági felülvizsgálat alól kivonja.
- 41 A megtámadott ítéletben a Törvényszék részben helyt adott a KF által benyújtott keresetnek, amennyiben megsemmisítette a felfüggesztést elrendelő határozatot, a hivatalvesztést kimondó határozatot és a fellebbezési tanács határozatát, valamint annyiban, amennyiben a Satcent arra kötelezte, hogy fizessen meg KF részére 10 000 eurót az őt ért nem vagyoni kár megtérítése címén, és e keresetet az ezt meghaladó részében elutasította.

A felek kérelmei

- 42 A Satcen lényegében azt kéri, hogy a Bíróság:
- a megtámadott ítéletet helyezze hatályon kívül;
 - a KF által benyújtott keresetet utasítsa el, és

- kötelezze KF-et a költségek viselésére.
- 43 A Tanács lényegében azt kéri, hogy a Bíróság:
- a megtámadott ítéletet helyezze hatályon kívül;
 - a KF által benyújtott keresetet utasítsa el, és
 - a Bíróság eljárási szabályzatának megfelelően határozzon a költségekről.
- 44 KF azt kéri, hogy a Bíróság:
- utasítsa el a fellebbezést, és
 - kötelezze a Satcent a költségek viselésére.

A fellebbezésről

- 45 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a a Satcen négy jogalapra hivatkozik, amelyek közül az elsőt a Törvényszéknek az első fokon benyújtott kereset elbírálására vonatkozó hatáskörének hiányára, a másodikat e kereset elfogadhatatlanságára, a harmadikat a tények elferdítésére, a negyediket pedig a megfelelő ügyintézés elvének és a védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének megsértésére alapítja.

Az első és a második jogalapról

A felek érvelése

- 46 A fellebbezés első jogalapjával, amely három részre oszlik, a Satcen azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megállapította hatáskörének fennállását a KF által benyújtott kereset elbírálására.
- 47 Az első jogalap első része keretében a Satcen mindenekelőtt arra hivatkozik, hogy az uniós bíróság hatásköre az EUSZ 5. cikkben foglalt hatáskör-átruházás elve alapján azt feltételezi, hogy azt valamely rendelkezés kifejezetten előírja. Márpedig a jelen ügyben nem ez a helyzet.
- 48 Továbbá a 2015. november 12-i Elitaliana kontra Eulex Kosovo ítéletből (C-439/13 P, EU:C:2015:753) az következik, hogy az uniós bíróság nem rendelkezik „automatikusan” hatáskörrel abban az esetben, ha a szóban forgó határozat nem von maga után uniós költségvetési forrásokat. Márpedig a Satcen bevételei a tagállamok hozzájárulásaiból származnak.
- 49 Végül a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 107. pontjában megállapította, hogy az EUMSZ 263. cikk ötödik bekezdése nem teszi lehetővé a Tanács számára, hogy – amint azt a Satcen személyzeti szabályzata 28. cikkének (6) bekezdésében tette – az uniós bíróság hatásköre alól kivonja az Unió valamely szervét vagy hivatalát érintő jogvitákat.
- 50 Az első jogalap második részében a Satcen arra hivatkozik, hogy a Törvényszék megsértette az egyenlő bánásmód elvét, amikor lényegében ugyanazt a bírói jogvédelmet írta elő egyrészt az EUMSZ 270. cikkben említett tisztviselők és alkalmazottak, másrészt pedig a Satcen által felvett szerződéses alkalmazottak számára, noha az uniós intézmények, szervek és hivatalok személyi állományának e két kategóriája alapvetően eltérő helyzetben van egymástól. Mindenesetre az egyenlő bánásmód elve csak azonos helyzetekre alkalmazandó, a Törvényszék által tévesen hivatkozott összehasonlítható helyzetekre azonban nem.

- 51 Így az egyenlő bánásmód elvéből nem következik, hogy az uniós intézmények, szervek és hivatalok személyi állománya valamennyi tagjának ugyanazon jogorvoslati lehetőségekkel kell rendelkeznie a munkáltatójával fennálló jogvita esetén. Közelebbről az uniós intézmények által alkalmazott helyi alkalmazottak és bizonyos szerződéses alkalmazottak, akiknek a szerződése a nemzeti bíróságok hatáskörét előíró választottbírósági kikötést tartalmaz, nem fordulhatnak az uniós bírósághoz.
- 52 Következésképpen, ellentétben azzal, amit a Törvényszék a megtámadott ítélet 96. pontjában megállapított, a 2016. július 19-i H kontra Tanács és társai ítéletből (C-455/14 P, EU:C:2016:569) eredő ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható analógia útján a jelen ügyben, mivel KF nem valamely tagállam által kirendelt alkalmazott, sem valamely uniós intézmény által kirendelt alkalmazott, hanem a Satcen által felvett szerződéses alkalmazott. KF a jogállására tekintettel nem hasonlítható a valamely uniós intézmény által kirendelt alkalmazotthoz.
- 53 Az első jogalap harmadik része keretében a Satcen arra hivatkozik, hogy mindenesetre a Törvényszék nem állapíthatja meg hatáskörét az első fokon benyújtott kereset elbírálására kizárólag olyan elv alapján, mint az egyenlő bánásmód elve. A jelen ügyben szóban forgóhoz hasonló, szerződéses jellegű jogviták ugyanis csak akkor tartoznak az uniós bíróság hatáskörébe, ha az EUMSZ 272. cikk alapján e hatáskört kifejezetten előíró választottbírósági kikötésről van szó. Márpedig a jelen ügyben nem írtak elő az uniós bíróságra hatáskört ruházó választottbírósági kikötést.
- 54 A második fellebbezési jogalappal a Satcen a Törvényszék azon megállapítását vitatja, amely szerint az EUMSZ 263. és EUMSZ 268. cikk jogi alapot biztosít számára ahhoz, hogy a KF által benyújtott keresetet elfogadhatónak tekintse. A Törvényszék azzal, hogy e következtetés levonásakor kizárólag a 2016. július 19-i H kontra Tanács és társai ítélet (C-455/14 P, EU:C:2016:569) analógia útján történő alkalmazására támaszkodott, megsértette indokolási kötelezettségét, és mindenesetre tévesen alkalmazta a jogot.
- 55 A Törvényszék többek között elmulasztotta kifejteni, hogy ezen ítélet analógia útján történő alkalmazása mennyiben teszi lehetővé, hogy a KF által benyújtott keresetet elfogadhatónak lehessen tekinteni, mivel az a tény, hogy KF a Satcen alkalmazottja, megakadályozza azt, hogy KF-et a Satcenhez képest az ítélkezési gyakorlat értelmében vett „harmadik személynek” lehessen minősíteni. Az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben szóban forgó körülményekkel ellentétben ugyanis KF-et nem rendelték ki a Satcenhez.
- 56 A Tanács támogatja a Satcen érvelését.
- 57 KF vitatja a Satcen érvelését.

A Bíróság álláspontja

- 58 Elsősorban, ami az első fellebbezési jogalap első részében hivatkozott azon érvelést illeti, amely szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 107. pontjában úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 263. cikk ötödik bekezdése nem teszi lehetővé a Tanács számára, hogy – amint azt a Satcen személyzeti szabályzata 28. cikkének (6) bekezdésében tette – az uniós bíróság hatásköre alól kivonja az Unió valamely szervét vagy hivatalát érintő jogvitákat, emlékeztetni kell arra, hogy amint az EUSZ 2. cikkből következik, az Unió többek között az egyenlőség és a jogállamiság értékein alapul. Márpedig az uniós jogi rendelkezések tiszteletben tartásának biztosítására irányuló hatékony bírósági felülvizsgálat fennállása már önmagában a jogállamiság létének velejárója (2016. július 19-i H kontra Tanács és társai ítélet, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 41. pont).
- 59 A jogállamiságnak az EUSZ 2. cikkben rögzített értékét konkretizáló EUSZ 19. cikk a nemzeti bíróságokra és a Bíróságra ruházta azt a feladatot, hogy biztosítsák az uniós jog teljes körű alkalmazását valamennyi tagállamban, valamint a jogalanyok számára e jogból eredő hatékony bírói

jogvédelmet, és kizárólag a Bíróság hatáskörébe tartozik az említett jog végérvényes értelmezése (2019. április 30-i 1/17. sz. vélemény, EU:C:2019:341, 111. pont; 2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 167. pont).

- 60 Az Unió bírósági rendszere így a jogorvoslatok és eljárások olyan teljes egységből áll, amelynek célja, hogy biztosítsa az uniós intézmények, szervek és hivatalok jogi aktusai jogszerűségének vizsgálatát (lásd ebben az értelemben: 2011. március 8-i 1/09. sz. vélemény, EU:C:2011:123, 70. pont).
- 61 A nemzeti bíróságokra, illetve a Bíróságra ruházott feladatok alapvető fontosságúak magának a Szerződések által létrehozott jogrend jellegének megőrzését illetően (2011. március 8-i 1/09. sz. vélemény, EU:C:2011:123, 85. pont).
- 62 Ebből következik, hogy noha a jelen ügyben az EUMSZ 263. cikk ötödik bekezdésében említett „külön feltételek” kétségkívül lehetővé teszik, hogy az Unió valamely intézménye, szerve vagy hivatala a bírósági keresetet megelőző olyan belső feltételeket és részletes szabályokat állapítson meg, amelyek többek között a saját hatáskörben végzett felülvizsgálati mechanizmusok működését, illetve a békés vitarendezés lefolytatását szabályozzák, amint ezt a Törvényszék a megtámadott ítélet 107. pontjában megállapította, e feltételek és részletes szabályok a Satcen állításával ellentétben nem értelmezhetők úgy, hogy azok lehetővé teszik, hogy az Unió valamely intézménye az uniós jog értelmezésével vagy alkalmazásával járó jogvitákat kivonjon mind a tagállami bíróságok, mind az uniós bíróság hatásköréből.
- 63 Márpedig a Satcen személyzeti szabályzata X. mellékletének 1. pontjából az következik, hogy a fellebbezési tanácsnak e személyzeti szabályzatot kell alkalmaznia és értelmeznie, amelyet a Tanács határozattal fogadott el, és amely ennél fogva uniós jogi rendelkezéseket tartalmaz. Ezenkívül az említett személyzeti szabályzat 28. cikke (6) bekezdésének második mondata értelmében a fellebbezési tanács határozataival szemben „fellebbezésnek helye nincs”.
- 64 Következésképpen, anélkül hogy meg kellene határozni, hogy a fellebbezési tanács megfelel-e valamely bíróság kritériumainak, vagy sem, meg kell állapítani, hogy a Satcen személyzeti szabályzatának értelmezésére és alkalmazására vonatkozó, ugyanezen személyzeti szabályzat 28. cikke (6) bekezdésének második mondatában előírt kizárólagos hatáskörnek a fellebbezési tanácsra ruházása mindenképpen ellentétes a jelen ítélet 58–61. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlattal.
- 65 Ebből következik, hogy a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 107. pontjában megállapította, hogy az EUMSZ 263. cikk ötödik bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy az lehetővé teszi, hogy a Tanács olyan rendelkezést fogadjon el, mint a Satcen személyzeti szabályzata 28. cikke (6) bekezdésének második mondata.
- 66 Hozzá kell tenni, hogy mivel a jelen ügyben a KKBP-re vonatkozó rendelkezésekről, valamint az azok alapján elfogadott jogi aktusokról van szó, emlékeztetni kell arra, hogy kétségtelen, hogy az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata és az EUMSZ 275. cikk első bekezdése eltérést vezet be a Bíróságra az EUSZ 19. cikk értelmében azért ruházott általános hatáskörre vonatkozó szabálytól, hogy biztosítani lehessen a Szerződések alkalmazása és értelmezése során a jog tiszteletben tartását. Mindazonáltal e rendelkezéseket megszorítóan kell értelmezni, és az általuk bevezetett eltérés hatálya nem terjedhet odáig, hogy kizárja, hogy az uniós bíróság hatáskörrel rendelkezzen a vitatott határozatokhoz hasonló személyzeti igazgatási aktusok jogszerűségének vizsgálatára, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 96. pontjában helyesen állapította meg, és amit a Satcen sem vitat (lásd ebben az értelemben: 2016. július 19-i H kontra Tanács és társai ítélet, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 39., 40., 54. és 55. pont).

- 67 Másodsorban, amennyiben a Satcen az első jogalap első része és a második jogalap keretében előadott különböző érvekkel azt rója fel a Törvényszéknek, hogy a megtámadott ítéletben úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 263. cikk alkalmazási feltételei a jelen ügyben teljesülnek, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 263. cikk első bekezdéséből az következik, hogy a Bíróság megvizsgálja az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok harmadik személyekre joghatással járó jogi aktusainak jogszerűségét.
- 68 A megsemmisítés iránti kereset célja a jog tiszteletben tartásának biztosítása az EUM-Szerződés értelmezése és alkalmazása során, ennél fogva e céllal ellentétes lenne a kereset elfogadhatósági feltételeinek olyan megszorító értelmezése, amely annak terjedelmét kizárólag az EUMSZ 288. cikkben említett jogi aktusok kategóriáira korlátozza (2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro kontra Bizottság ítélet, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 17. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 69 Ennél fogva megsemmisítés iránti kereset tárgyát képezheti jellegétől vagy formájától függetlenül az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok által hozott valamennyi, olyan kötelező joghatások kiváltására irányuló jogi aktus, amelyek a felperes jogi helyzetét jelentősen módosítva érinthetik annak érdekeit (lásd ebben az értelemben: 2014. december 9-i Schönberger kontra Parlament ítélet, C-261/13 P, EU:C:2014:2423, 13. pont; 2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro kontra Bizottság ítélet, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 16. pont).
- 70 A megsemmisítés iránti keresetek elfogadhatóságával kapcsolatos állandó ítélkezési gyakorlatból az is következik, hogy a megtámadott jogi aktusok minősítése során e jogi aktusok tényleges tartalma és kibocsátójuk szándéka az irányadó. E tekintetben főszabály szerint azok az intézkedések minősülnek megtámadható jogi aktusnak, amelyek az igazgatási eljárás végén véglegesen meghatározzák az uniós intézmény, szerv vagy hivatal álláspontját, és amelyek a felperes érdekeit érintő kötelező joghatások kiváltására irányulnak, kivéve különösen az olyan közbenső intézkedéseket, amelyek a végleges határozat előkészítését szolgálják, és nem eredményeznek ilyen joghatásokat, valamint a korábbi, határidőben meg nem támadott jogi aktust pusztán megerősítő aktusokat (2010. január 26-i Internationaler Hilfsfonds kontra Bizottság ítélet, C-362/08 P, EU:C:2010:40, 52. pont).
- 71 A jelen ügyben nem vitatott, hogy valamennyi vitatott határozat igazgatási eljárás végén véglegesen meghatározza a Satcen álláspontját. Egyébiránt mind tartalmukból, mind pedig kibocsátójuk szándékából kitűnik, hogy azok olyan kötelező joghatások kiváltására irányulnak, amelyek érintik KF érdekeit azáltal, hogy jelentősen módosítják a jogi helyzetét.
- 72 E körülmények között meg kell állapítani, hogy a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy e határozatok megfelelnek az ahhoz megkövetelt feltételeknek, hogy azokat az EUMSZ 263. cikk értelmében vett megtámadható jogi aktusoknak lehessen tekinteni.
- 73 Különösen, amint arra a főtanácsnok az indítványának 110. és 111. pontjában rámutatott, bár az EUMSZ 263. cikk első bekezdése a Bíróság hatáskörét a „harmadik személyekkel” szemben joghatás kiváltására irányuló jogi aktusokra korlátozza, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint e kifejezés azon aktusok kizárására irányul, amelyek nem minősülnek sérelmet okozó aktusnak, mivel kizárólag az igazgatás belső szervezetére vonatkoznak, és csak e belső területen váltanak ki hatásokat, anélkül hogy harmadik személyekkel szemben jogot vagy kötelezettséget keletkeztetnének (lásd ebben az értelemben: 1988. február 25-i Les Verts kontra Parlament ítélet, 190/84, EU:C:1988:94, 8. pont; 2000. április 6-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet, C-443/97, EU:C:2000:190, 28. pont; 2018. október 2-i Franciaország kontra Parlament (A költségvetési jogkör gyakorlása) ítélet, C-73/17, EU:C:2018:787, 15. pont).
- 74 Márpedig, bár a vitatott határozatok kétségtelenül a Satcen belső szervezetére vonatkoznak, ettől még e határozatok az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében vett olyan jogi aktusok, amelyeknek KF a címzettje, és amelyek a jelen ítélet 69., 70. és 73. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében neki sérelmet okoznak.

- 75 Ezenkívül, mivel az említett határozatok a munkaszerződésnek a Satcen és KF közötti megkötéséből eredő kölcsönös kötelezettségekre vonatkoznak, és az utóbbiakat összekötő szerződéses jogviszony megszűnéséhez vezetnek, nem tekinthető úgy, hogy a jelen jogvitában a Satcen nem az EUMSZ 263. cikk első bekezdése értelmében vett „harmadik személlyel” áll szemben.
- 76 Egyébiránt nem vitatott, hogy – amint az a megtámadott ítélet 122. pontjából kitűnik – az EUMSZ 270. cikk nem alkalmazható KF helyzetére, mivel sem a 2014/401 határozat, sem a Satcen személyzeti szabályzata nem írja elő az Unió személyzeti szabályzatának és az Unió egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételeknek az alkalmazhatóságát.
- 77 Ebből következik, hogy a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 123. pontjában lényegében úgy ítélte meg, hogy a KF és a Satcen között fennálló munkaviszony nem zárja ki a jelen jogvitát az EUMSZ 263. cikk első bekezdésének hatálya alól.
- 78 Harmadsorban, ami a Satcen által előadott, a Satcen KF-fel fennálló jogviszonyainak szerződéses jellegére alapított érvet illeti, az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy amennyiben a felperes jogi helyzete olyan szerződéses jogviszonyok keretébe illeszkedik, amelyek jogi hátterét a szerződő felek által kijelölt jog szabályozza, az EUM-Szerződés rendelkezéseinek az uniós bíróság által megsemmisítés iránti kereset keretében történő értelmezésére és alkalmazására vonatkozó hatáskör nem alkalmazható, mivel az ilyen helyzet az EUMSZ 274. cikknek megfelelően főszabály szerint a nemzeti bíróságok hatáskörébe tartozik. Ennélfogva a felperes és valamely uniós intézmény, szerv vagy hivatal közötti szerződés esetén az EUMSZ 263. cikk alapján csak akkor lehet az uniós bíróság előtt keresetet előterjeszteni, ha a megtámadott aktus olyan kötelező joghatások kiváltására irányul, amelyek kívül esnek a felek közötti szerződéses jogviszonyon, és amelyek a szerződő uniós intézményre, szerve vagy hivatalra – mint közigazgatási hatóságra – ruházott közhatalmi jogkörök gyakorlásával járnak (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro kontra Bizottság ítélet, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 18. és 20. pont; 2019. február 28-i Alfamicro kontra Bizottság ítélet, C-14/18 P, EU:C:2019:159, 48. és 50. pont).
- 79 Ha ugyanis az uniós bíróság a tisztán szerződéses keretbe illeszkedő aktusok megsemmisítésével kapcsolatos jogvitákban megállapítaná hatáskörét, az nemcsak azzal a veszéllyel járna, hogy megfosztja értelmétől az Unió bírósági hatáskörének választottbírósági kikötés alapján történő kikötését lehetővé tevő EUMSZ 272. cikket, hanem – azokban az esetekben, ha a szerződés nem tartalmaz hasonló kikötést – azzal is, hogy az Unió bírósági hatásköre túlterjeszkedne az EUMSZ 274. cikk által kijelölt korlátokon, amely rendelkezés a nemzeti bíróságok általános szabályok szerinti hatáskörébe utalja azon jogviták elbírálását, amelyekben az Unió az egyik fél (2015. szeptember 9-i Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirurgiko Kentro kontra Bizottság ítélet, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 19. pont; 2019. február 28-i Alfamicro kontra Bizottság ítélet, C-14/18 P, EU:C:2019:159, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 80 Ezért az, hogy az uniós bíróság lemond az EUMSZ 263. cikk által ráruházott hatáskörök gyakorlásáról, amennyiben a felperes jogi helyzete szerződéses jogviszonyok keretébe illeszkedik, az EUMSZ 263., EUMSZ 272. és EUMSZ 274. cikk koherens értelmezésének biztosítására, és ennélfogva az uniós bírósági rendszer koherenciájának megőrzésére irányul, amely bírósági rendszer – amint arra a jelen ítélet 60. pontja emlékeztetett – a jogorvoslatok és eljárások olyan teljes egységéből áll, amelynek célja, hogy biztosítsa az uniós intézmények, szervek és hivatalok jogi aktusai jogszerűségének vizsgálatát.
- 81 Hasonlóképpen, a Bíróság az Unió szerződésen kívüli felelősségével kapcsolatos jogvitákkal kapcsolatban kimondta, hogy annak meghatározásához, hogy melyik bíróság rendelkezik hatáskörrel az Unióval szemben annak érdekében indított konkrét kereset elbírálására, hogy az Unió feleljen valamely kárért, meg kell vizsgálni, hogy e kereset tárgya az Unió szerződéses felelősségének vagy szerződésen kívüli felelősségének a megállapítása-e, és hogy önmagában a nem a valamely ügyben releváns szerződésből eredő, azonban a felekre kötelező jogi szabályokra való hivatkozásnak nem lehet az a következménye, hogy módosítja a jogvita jellegét, és ezzel a jogvitát elvonja a hatáskörrel rendelkező

bíróságtól. Ellenkező esetben a felek által hivatkozott normáktól függően változhatna a jogvita jellege, és következésképpen a hatáskörrel rendelkező bíróság, ami ellentétes lenne a különböző bíróságok hatáskörére vonatkozó anyagi jogi szabályokkal (2013. április 18-i Bizottság kontra Systran és Systran Luxembourg ítélet, C-103/11 P, EU:C:2013:245, 61. és 65. pont).

- 82 Az „Unió szerződésen kívüli felelősségének” az EUMSZ 268. cikk és az EUMSZ 340. cikk második bekezdése értelmében vett fogalmát, amely önálló jellegű, ennél fogva főszabály szerint e fogalom céljára, vagyis az uniós bíróság és a nemzeti bíróságok közötti hatáskörmegosztás lehetővé tételére tekintettel kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2013. április 18-i Bizottság kontra Systran és Systran Luxembourg ítélet, C-103/11 P, EU:C:2013:245, 62. pont).
- 83 A jelen ügyben azonban rá kell mutatni arra, hogy – amint az a fenti 62. pontból kitűnik – a Satcen személyzeti szabályzata 28. cikke (6) bekezdésének második mondata kifejezetten kizárja a fellebbezési tanács határozatainak, és következésképpen a Satcen igazgatója által hozott, az előbbi határozatok tárgyát képező határozatoknak a nemzeti bíróságok vagy az uniós bíróság általi bármilyen bírósági felülvizsgálatát.
- 84 Következésképpen ebben az összefüggésben a Bíróság és a Törvényszék által az EUMSZ 263. és EUMSZ 268. cikkel rájuk ruházott hatáskörök gyakorlásáról való lemondás – amint azt a főtanácsnok az indítványának 112. pontjában megjegyezte – azzal a következménnyel járna, hogy az ilyen határozatok kikerülnének az uniós bíróság, illetve a nemzeti bíróságok által gyakorolt bármilyen bírósági felülvizsgálat alól, anélkül hogy ezt a lemondást igazolná az EUM-Szerződés által elérni kívánt, az uniós bíróság és a nemzeti bíróságok közötti hatáskörmegosztás tiszteletben tartására irányuló törekvés.
- 85 Márpedig e körülmények között a Bíróságnak és a Törvényszéknek gyakorolnia kell az EUM-Szerződés által rájuk ruházott hatásköröket a jelen ítélet 58–61. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat értelmében vett hatékony bírósági felülvizsgálat fennállásának biztosítása érdekében.
- 86 Ebből következik, hogy a Satcen állításával ellentétben a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 132. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Satcen és a KF között fennálló szerződéses jogviszonyok ellenére a Törvényszék az EUMSZ 263. és EUMSZ 268. cikk alapján hatáskörrel rendelkezik e jogvita elbírálására.
- 87 Negyedsorban, a jelen ítélet 65–86. pontjában szereplő megfontolásokra tekintettel a Satcen által az első jogalap első része keretében hivatkozott, az EUSZ 5. cikkben rögzített hatáskör-átruházás elvének megsértésére, valamint az uniós költségvetési források felhasználásának hiányára alapított érvelést mint megalapozatlant szintén el kell utasítani.
- 88 Ötödsorban, ami a Satcen által az első jogalap második és harmadik része, valamint a második jogalap keretében hivatkozott, arra alapított érvelést illeti, hogy a Törvényszék megsértette az egyenlő bánásmód elvét, mindenekelőtt rá kell mutatni arra, hogy az a kifogás, amely szerint a Törvényszék tévesen kizárólag ezen elv alapján állapította meg hatáskörét, a megtámadott ítélet téves értelmezéséből ered.
- 89 Ugyanis, bár a Törvényszék az általa kifejtett indokolás keretében valóban említette ezen elvet, ez nem változtat azon, hogy többek között a megtámadott ítélet 99., 103. és 120. pontjából egyértelműen kitűnik, hogy a Törvényszék az EUMSZ 263. és EUMSZ 268. cikk alapján állapította meg hatáskörét a KF által benyújtott kereset elbírálására.

- 90 Továbbá emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az egyenlő bánásmód elvének tiszteletben tartása megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően, és az eltérő helyzeteket ne kezeljék ugyanúgy, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíve igazolható (2019. december 3-i Cseh Köztársaság kontra Parlament és Tanács ítélet, C-482/17, EU:C:2019:1035, 164. pont).
- 91 Következésképpen a Satcen azt sem állíthatja, hogy ezen elv csak azonos helyzetekre alkalmazandó.
- 92 Végül, ami egyrészt a Satcen szerződéses alkalmazottai – többek között KF –, másrészt pedig a tagállamoktól vagy az Uniótól kirendelt szakértők, tisztviselők és alkalmazottak helyzetének összehasonlítását illeti, rá kell mutatni arra, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 95–98. pontjában kimondta, hogy a jelen jogvita hasonlít a nem a KKBP körébe tartozó valamely uniós intézmény, szerv vagy hivatal és annak valamely tisztviselője vagy alkalmazottja közötti jogvitákhoz, és nem tekinthető úgy, hogy az Unió bíróságának hatáskörétől való, az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondatában és az EUMSZ 275. cikk első bekezdésében szereplő eltérés, amelyet megszorítóan kell értelmezni, addig terjed, hogy kizárja az uniós bíróság arra vonatkozó hatáskörét, hogy a vitatott határozatokhoz hasonló jogi aktusok jogszerűségét megvizsgálja.
- 93 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy – amint a jelen ítélet 71., 72., 74–77. és 86. pontjában szereplő értékelésből következik – e helyzetek teljesen összehasonlíthatók egymással.
- 94 Ezenkívül a Törvényszék a megtámadott ítélet 102. és 103. pontjában azt is helyesen állapította meg, hogy noha az, hogy a Satcen eredetileg a NYEU-hoz, egy nemzetközi kormányközi szervezethez tartozott, a múltban azzal járt, hogy a Satcen személyi állományának helyzetét nem lehetett az Európai Közösség alkalmazottai helyzetének megfeleltetni, a Lisszaboni Szerződés 2009. december 1-jei hatálybalépése óta ez már nem így van, mivel ezen időponttól kezdődően a Satcen és a személyi állománya közötti jogvitákat az Unió alkalmazottai és a munkáltatójuk közötti jogvitákhoz hasonló helyzet jellemzi.
- 95 Következésképpen a Törvényszék az egyenlő bánásmód elvének megsértése nélkül állapította meg, hogy hatáskörrel rendelkezik a vitatott határozatokhoz hasonló személyzeti igazgatási aktusok jogszerűségének vizsgálatára.
- 96 Hatodszorban és utoljára, a megtámadott ítélet indokolásának a második jogalap keretében hivatkozott állítólagos hiányát illetően elegendő arra emlékeztetni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az indokolási kötelezettség értelmében a Törvényszék nem köteles kimerítő jelleggel, egyenként bemutatni a jogvitában részt vevő felek által megfogalmazott összes érvet, hiszen a Törvényszék által adott indokolás implicit jellegű is lehet, amennyiben lehetővé teszi az érintettek számára, hogy megismerjék azokat az indokokat, amelyek miatt a Törvényszék nem adott helyt az érveiknek, illetve a Bíróság számára azt, hogy rendelkezésére álljanak az ahhoz szükséges elemek, hogy felülvizsgálati jogkörét gyakorolni tudja (2017. március 9-i Ellinikos Chrysos kontra Bizottság ítélet, C-100/16 P, EU:C:2017:194, 32. pont).
- 97 A jelen ügyben a megtámadott ítélet 80–114., 119–123. és 125–131. pontjában szereplő indokolás lehetővé teszi a Satcen számára, hogy megértse azokat az indokokat, amelyek miatt a Törvényszék elutasította mind a Törvényszéknek az első fokon benyújtott kereset elbírálására vonatkozó hatáskörének hiányára, mind pedig e kereset elfogadhatatlanságára vonatkozó érvelését, a Bíróság számára pedig azt, hogy gyakorolja felülvizsgálati jogkörét.
- 98 A fenti megfontolásokra tekintettel az első és a második jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A harmadik jogalapról

A felek érvelése

- 99 A Satcen azt kifogásolja, hogy a Törvényszék elferdítette a tényeket, amikor úgy ítélte meg, hogy az igazgatási vizsgálat keretében használt feleletválasztós kérdőív alkalmazása nyilvánvalóan nem megfelelő eljárás a tények valódiságának megállapítására és KF magatartásának értékelésére, míg a kétoldalú megbeszélések e tekintetben alkalmasabb eszközt jelenthettek volna. Azokat a személyeket ugyanis, akik ezt a kérdőívet kitöltötték, 2013 januárja és februárja között már meghallgatták egy másik, a Satcenen belül érvényesülő életviteli készségekre és emberi kapcsolatokra vonatkozó vizsgálat során. Ezenfelül az igazgatási vizsgálat során kétoldalú megbeszéléseket is tartottak.
- 100 A Törvényszék elferdítette továbbá a tényeket akkor is, amikor úgy ítélte meg, hogy a határozatok kizárólag általános magatartási kategóriákat megjelölő vádakon alapultak, anélkül hogy azonosították volna a „zaklatásnak” minősíthető konkrét esemény vagy magatartás fennállását. A 2013. július 2-i vizsgálati jelentéshez ugyanis részletes írásbeli tanúvallomásokot csatoltak. E tanúvallomásokot azonban a Törvényszék nem vette figyelembe, így nem vette figyelembe azon dokumentumok összességét, amelyekre a Satcen igazgatóhelyettese a következtetéseinek levonásakor támaszkodott.
- 101 A Tanács támogatja a Satcen érvelését.
- 102 KF vitatja a Satcen érvelését.

A Bíróság álláspontja

- 103 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből következik, hogy kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel egyrészt a tényállás megállapítására – kivéve, ha megállapításainak tárgyi pontatlansága a hozzá benyújtott ügyiratokból ered –, másrészt a tények értékelésére (2016. március 8-i Görögország kontra Bizottság ítélet, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 104 A tények értékelése tehát, a Törvényszék előtt bemutatott bizonyítékok elferdítésének esetét kivéve, nem minősül a Bíróság felülvizsgálatának hatálya alá tartozó jogkérdésnek (2016. március 8-i Görögország kontra Bizottság ítélet, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 105 Ha a fellebbező a bizonyítékoknak a Törvényszék általi elferdítésére hivatkozik, akkor az EUMSZ 256. cikk, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdése és az eljárási szabályzat 168. cikke (1) bekezdésének d) pontja alapján pontosan meg kell jelölnie a Törvényszék által elferdített bizonyítékokat, és bizonyítania kell azokat az elemzési hibákat, amelyek a Törvényszéket az értékelése során ezen elferdítéshez vezették. Egyébiránt a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az ügy irataiból, anélkül hogy szükséges lenne a tényállás és a bizonyítékok újbóli értékelése (2016. március 8-i Görögország kontra Bizottság ítélet, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 106 A jelen ügyben emlékeztetni kell arra, hogy a Satcen állításával ellentétben a 2013. július 2-i vizsgálati jelentés nem tartalmaz semmilyen, a megkérdezett személyek válaszait alátámasztó mellékletet, sem egyéb bizonyítékokat, mivel e válaszokat és bizonyítékokat csak a fegyelmi tanácshoz október 25-én benyújtott jelentéshez csatolták.

- 107 Ami e vizsgálati jelentés tartalmát illeti, abból kifejezetten és egyértelműen kitűnik mindenekelőtt, hogy a 2013 januárja és februárja között lefolytatott meghallgatások eredménye valóban hozzájárult az igazgatási vizsgálat megindításához, e meghallgatások azonban nem képezték részét e vizsgálatnak, továbbá hogy az említett vizsgálati jelentés kizárólag azon személyek aláírt írásbeli tanúvallomásain alapult, akiket a feleletválasztós kérdőívben keresztül kérdeztek meg, és végül, hogy ugyanezen vizsgálati jelentés következtetései kizárólag a KF-nek e kérdőívben betudott magatartások általános kategóriáira vonatkozó megfontolásokon alapultak, anélkül hogy az alkalmazottak által az említett kérdőív két nyitott kérdésére adott válaszokból származó pontos információkat említenének, amint ezt a Törvényszék a megtámadott ítélet 204. pontjában megállapította.
- 108 Ráadásul a megtámadott ítélet 200–206. pontjából kitűnik, hogy a Törvényszék – a Satcen állításával ellentétben – nem hagyta figyelmen kívül az ily módon megkérdezett személyek által adott részletes válaszokat, hanem a feleletválasztós kérdőív általa megállapított nem megfelelő jellege miatt bírálta felül az igazgatási vizsgálatot, amelynek véleménye szerint szükségszerűen ki kellett hatnia azon válaszok tartalmára is, amelyeket a megkérdezett személyek e kérdőív nyitott kérdéseire adtak.
- 109 Következésképpen, mivel nem tűnik ki az ügy iratainak semmilyen nyilvánvaló elferdítése, a harmadik jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A negyedik jogalapról

A felek érvelése

- 110 A Satcen mindenekelőtt azt állítja, hogy a lelki zaklatás miatt igazgatási vizsgálat alá vont személy azon joga, hogy észrevételeit e vizsgálat lezárását megelőzően előterjessze, korlátozható az érintett harmadik személyek érdekeinek védelme és különösen a megtorlás elkerülése érdekében. Márpedig a jelen ügyben e jog korlátozása, különös tekintettel a panaszok nagy számára és a Satcen kis méretére, szükséges volt. Mindenesetre úgy kell tekinteni, hogy a különböző előzetes megbeszélések, különösen azok, amelyekre az éves értékelések keretében került sor, amelyek során KF előterjeszthette észrevételeit, elegendőek az érintett meghallgatáshoz való jogának biztosításához.
- 111 Továbbá sem a Satcen személyzeti szabályzatából, sem az ítélkezési gyakorlatból nem következik, hogy pontos határidőt kellene betartani a fegyelmi eljárás megindítását megelőzően tartandó megbeszélésre való meghívás és e megbeszélés között. Mindenesetre a KF számára az említett megbeszélésre való felkészülés érdekében előírt határidőt az arányosság elvére tekintettel kellett volna értékelni, figyelembe véve többek között az érintettnek felrótt súlyos tényeket és az abból eredő sürgősséget. Ezenkívül a fegyelmi eljárás megindítását elrendelő határozat nem minősül sérelmet okozó aktusnak.
- 112 Végül a Satcen szerint a rendelkezésére álló széles mérlegelési mozgástér miatt a Satcen igazgatója a fennálló érdekek mérlegelése során jogosan részesíthette előnyben a zaklatás miatt panaszt benyújtó személyek jogait és érdekeit KF azon jogával szemben, hogy a fegyelmi eljárás megindítását elrendelő határozat meghozatalát megelőzően hozzáférjen az ügy irataihoz, mivel az e személyekkel szembeni megtorlás kockázata túl nagy volt, és még a lefolytatott igazgatási vizsgálat lezárását követően is fennállt.
- 113 A Tanács támogatja a Satcen érvelését.
- 114 KF vitatja a Satcen érvelését.

A Bíróság álláspontja

- 115 Az Európai Unió Alapjogi Chartájának „A megfelelő ügyintézéshez való jog” című 41. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit az Unió intézményei, szervei és hivatalai részrehajlás nélkül, tisztességes módon és észszerű határidőn belül intézzék”.
- 116 Az Alapjogi Charta 41. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy a megfelelő ügyintézéshez való jog magában foglalja nevezetesen először is mindenkinek a jogát arra, hogy az őt hátrányosan érintő egyedi intézkedések meghozatala előtt meghallgassák, továbbá mindenkinek a jogát arra, hogy a személyére vonatkozó iratokba a bizalmas adatkezeléshez, illetőleg a szakmai és üzleti titokhoz fűződő jogos érdekek tiszteletben tartása mellett betekintsen, végül pedig az igazgatási szervek azon kötelezettségét, hogy döntéseiket indokolják.
- 117 Közelebbről a meghallgatáshoz való jog mindenki számára biztosítja azt a lehetőséget, hogy hasznos és hatékony módon ismertesse álláspontját a közigazgatási eljárásban és minden olyan határozat meghozatala előtt, amely az érdekeit hátrányosan érintheti (2019. április 4-i OZ kontra EBB ítélet, C-558/17 P, EU:C:2019:289, 53. pont).
- 118 E tekintetben a Satcen személyzeti szabályzata IX. melléklete 1. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy az alkalmazottra név szerint vonatkozó következtetések semmilyen körülmények között nem vonhatók le akkor, ha a belső vizsgálatot úgy zárták le, hogy az alkalmazott nem kapott lehetőséget az őt érintő tényekkel kapcsolatos észrevételeinek megtételére.
- 119 Egyébiránt e IX. melléklet 2. cikke értelmében a Satcen igazgatója csak az érintett alkalmazott valamennyi, a vizsgálati anyagban található bizonyítékról történő értesítését követően, valamint az érintett alkalmazott meghallgatása után határozhat a vizsgálati jelentés alapján többek között fegyelmi eljárás esetleges megindításáról.
- 120 A jelen ügyben ebből az következik, hogy a Satcen igazgatóhelyettese, mielőtt javaslatát átadta volna az igazgatónak, és mindenestre ezen igazgató, mielőtt a KF-et hátrányosan érintő határozatot hozott volna, köteles volt KF meghallgatáshoz való jogát tiszteletben tartani (lásd analógia útján: 2019. április 4-i OZ kontra EBB ítélet, C-558/17 P, EU:C:2019:289, 56. pont).
- 121 Közelebbről KF-nek, annak érdekében, hogy hasznosan elő tudja terjeszteni észrevételeit, joga volt ahhoz, hogy legalább a különböző meghallgatott személyek nyilatkozatainak összefoglalóját közöljék vele annyiban, amennyiben e nyilatkozatokat a Satcen igazgatóhelyettese felhasználta a vizsgálati jelentésében ahhoz, hogy a Satcen igazgatójának javaslatokat tegyen, amelyekre tekintettel ez utóbbi úgy határozott, hogy KF-fel szemben fegyelmi eljárást indít, és ezen összefoglalót adott esetben a bizalmas adatkezeléshez fűződő jogos érdekek tiszteletben tartásával kellett volna közölni (lásd analógia útján: 2019. április 4-i OZ kontra EBB ítélet, C-558/17 P, EU:C:2019:289, 57. pont).
- 122 Ezenkívül a Bíróság már kimondta, hogy amikor az eljárás időtartamát valamely uniós jogi rendelkezés nem határozza meg, az uniós intézmény, szerv vagy hivatal által a szóban forgó jogi aktus meghozatalára fordított idő „észszerű” jellegét az egyes ügyek összes sajátos körülményének figyelembevételével kell megállapítani, különös tekintettel a jogvitának az érintett szempontjából felmerülő tétjére, az ügy bonyolultságára és az érintett felek magatartására (lásd ebben az értelemben: 2013. február 28-i Arango Jaramillo és társai kontra EBB [felülvizsgálat] ítélet, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, 28. pont).
- 123 Következésképpen, amint arra a főtanácsnok az indítványának 154., 156. és 158. pontjában rámutatott, a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a megtámadott ítélet 216. és 219–223. pontjában úgy ítélte meg, hogy először is a Satcen igazgatóhelyettesének és igazgatójának KF-et mind a vizsgálati jelentés, mind pedig a vele szemben fegyelmi eljárás megindítását elrendelő határozat meghozatala előtt megfelelően meg kellett volna hallgatnia, és továbbá, hogy a Satcen

igazgatóhelyettesének és igazgatójának e célból közölnie kellett volna az érintettel a rá vonatkozó tényeket, valamint észszerű határidőt kellett volna biztosítani számára észrevételei előkészítésére, és végül, hogy legalább a különböző meghallgatott személyek nyilatkozatainak összefoglalóját közölni kellett volna vele, amelyet e tanúk bizalmas adatkezeléshez fűződő esetleges jogos érdekeit tiszteletben tartva kellett volna elkészíteni.

- 124 Ráadásul, amint arra a jelen ítélet 104. pontja emlékeztetett, a tények értékelése – a Törvényszék elé terjesztett bizonyítékok elferdítésének esetét kivéve – nem minősül a Bíróság felülvizsgálata alá tartozó jogkérdésnek. Márpedig, mivel a Satcen nem hivatkozott a bizonyítékok elferdítésére, állításait mint elfogadhatatlanokat el kell utasítani, amennyiben azok azt kívánják elérni, hogy a Bíróság értékelje újból a fennálló érdekek mérlegelésére, valamint a KF számára a Satcen igazgatójával tartott megbeszélésre való felkészülésre előírt határidő észszerű jellegére vonatkozó tényeket.
- 125 A fenti megfontolásokra tekintettel a negyedik jogalapot el kell utasítani.
- 126 A fenti megfontolások összességére tekintettel a fellebbezést el kell utasítani.

A költségekről

- 127 Az eljárási szabályzat 184. cikkének (2) bekezdése alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről.
- 128 Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése értelmében – amely a 184. cikk (1) bekezdése szerint a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó – a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 129 Ugyanezen szabályzat 184. cikkének (4) bekezdése értelmében, ha nem az elsőfokú eljárásban beavatkozó fél terjesztette elő a fellebbezést, az elsőfokú eljárásban beavatkozó felet csak akkor lehet a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére kötelezni, ha részt vett a Bíróság előtti eljárás írásbeli vagy szóbeli szakaszában. Ha e fél részt vesz az eljárásban, a Bíróság dönthet úgy, hogy e fél maga viseli saját költségeit.
- 130 A Satcent, mivel pervesztes lett, KF kérelmének megfelelően kötelezni kell saját költségein felül a KF részéről felmerült költségek viselésére.
- 131 Mivel a Tanács részt vett a Bíróság előtti eljárásban, úgy kell határozni, hogy a jelen ügy körülményei között a Tanács maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.**
- 2) A Bíróság az Európai Unió Műholdközpontját (Satcen) kötelezi saját költségein felül a KF részéről felmerült költségek viselésére.**
- 3) Az Európai Unió Tanácsa maga viseli saját költségeit.**

Aláírások